

**UCHWAŁA NR XVI/102/2015
RADY GMINY RAKÓW**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raków na lata 2016 – 2018

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 1515) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 332 z późn. zm.) Rada Gminy Raków uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Program Wspierania Rodziny w Gminie Raków na lata 2016 – 2018 stanowiący załącznik do niniejsze uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

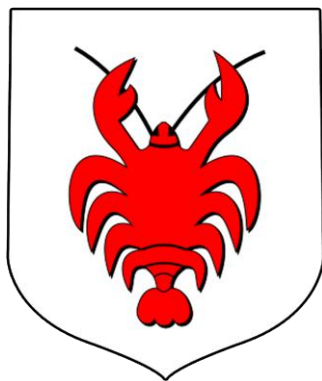
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Nowak

**Program Wspierania Rodziny
w Gminie Raków
na lata 2016 - 2018**

Raków 2015

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Podstawa prawna Programu	4
I. Diagnoza demograficzno - społeczna gminy Raków	5
1. Charakterystyka ogólna	5
2. Demografia	5
3. Zakres problemów społecznych w rodzinach	6
II. Formy wspierania rodzin	12
III. Analiza SWOT	17
IV. Cele Programu	18
V. Adresaci Programu	22
VI. Finansowanie Programu	22
VII. Realizatorzy Programu	22
VIII. Zakładane rezultaty realizacji Programu	22
IX. Monitoring i ewaluacja Programu	23
Spis tabel	24
Spis wykresów	25

Wstęp

Rodzina jest powszechnie postrzegana jako podstawowe i naturalne środowisko życia, funkcjonowania, rozwoju oraz wychowania człowieka. Kształtuje jego uczucia, postawy oraz wywiera ogromny wpływ na powstawanie systemu wartości, norm i wzorców postępowania. Rodzina jest zatem najważniejszym elementem więzi społecznej dziecka.

Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i wzajemnego zrozumienia przez zaspokojenie potrzeb dziecka jest warunkiem jego prawidłowego rozwoju. Nawet niewielkie zaburzenie może spowodować destabilizację w rodzinie. Destrukcyjne przerwanie łańcucha więzi rodzicielsko - opiekuńczych prowadzi do zakłóceń relacji międzyludzkich.

Oslabienie rodziny zarówno w sferze materialno - bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony gminy. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami. W związku z tym gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami.

W obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga jednak skoordynowania tej pomocy oraz zintensyfikowania działań interdyscyplinarnych, mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełnienia funkcji rodziny.

Ideą w tworzeniu niniejszego Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, roli, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata, a którą to rolę w sytuacji kryzysu w rodzinie, należy ukierunkować na wspieranie rodziny dla przywrócenia jej prawidłowego funkcjonowania.

Podstawa prawna Programu

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 332 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 163 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012r., poz. 1356 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 114 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2012r., poz. 1228 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2012r., poz. 788 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2014r., poz. 1118 z późn. zm.)
10. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raków na lata 2014 - 2020
11. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Raków w latach 2015 - 2020
12. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Raków
13. Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012 - 2020
14. Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2013 - 2018

I. Diagnoza demograficzno - społeczna gminy Raków

1. Charakterystyka ogólna

Gmina Raków położona jest w południowej części powiatu kieleckiego ziemskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 195 km² (19552 ha), z czego 42% to użytki rolne, a 54% stanowią lasy. Gminę tworzy 28 sołectw.

Gmina Raków od północnego - wschodu graniczy z gminą Łągów, północnego - zachodu z gminą Daleszyce, od zachodu z gminą Pierzchnica, od południa i południowego - wschodu z gminami: Szydłów, Staszów i Bogoria w powiecie staszowskim.

Na terenie gminy dominują małe gospodarstwa rolne o wielokierunkowej produkcji, w których przeważa produkcja roślinna – zboża, ziemniaki i truskawki.

Atuty gminy to: dobry stan środowiska naturalnego, urokliwe miejsca idealne do lokalizacji ośrodków wypoczynkowo - konferencyjnych, terapeutycznych, domów spokojnej starości, środowiskowych domów samopomocy itp.

2. Demografia

Gminę Raków zamieszkuje 5823 mieszkańców. Tabela nr 1 pokazuje zmianę liczby mieszkańców na przestrzeni lat 2012 - 2014 wraz z podziałem na poszczególne grupy społeczne.

Tabela nr 1

Liczba mieszkańców gminy Raków w latach 2012 - 2014

Mieszkańcy	Rok		
	2012	2013	2014
ogółem	5902	5848	5823
w wieku przedprodukcyjnym (0-17)	1072	1040	1008
w wieku produkcyjnym	3761	3724	3705
w wieku poprodukcyjnym	1067	1084	1110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Referatu Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy Raków (ewidencja ludności).

Wykres nr 1

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższych danych liczba ludności gminy Raków spadła w ciągu ostatnich trzech lat o 79 osób. Najbardziej dotkliwy spadek nastąpił wśród osób w wieku przedprodukcyjnym o 64 osoby. Oznacza to, że rodzi się coraz mniej dzieci. Spadek o 56 osób nastąpił także wśród osób w wieku produkcyjnym, co oznacza, że mniej osób pozostaje czynnych zawodowo. Wzrost o 43 nastąpił wśród liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dane te wskazują, że społeczeństwo gminy Raków starzeje się.

3. Zakres problemów społecznych w rodzinach

Wsparcie społeczne, solidarność, pomoc w trudnych sytuacjach, postawa opiekuńcza to cechy określające pomoc społeczną.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Dlatego też, głównym celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w przezwycięzeniu trudnej sytuacji życiowej oraz doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie gminy Raków koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przechodzącym przejściowe trudności życiowe.

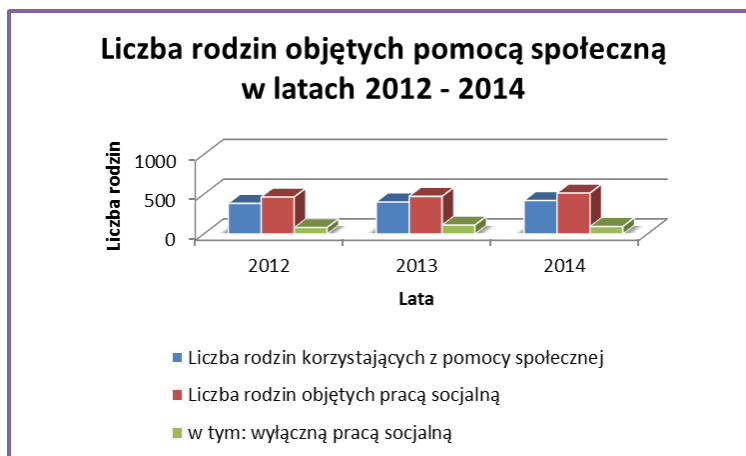
Tabela nr 2

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012 - 2014

Wyszczególnienie	Rok		
	2012	2013	2014
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	384	402	420
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	464	472	514
w tym: wyłączną pracą socjalną	80	112	94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

Wykres nr 2

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli na przestrzeni lat 2012 - 2014 zauważa się sukcesywny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z pracy socjalnej. Biorąc pod uwagę liczbę rodzin objętych wsparciem polegającym na wyłącznej pracy socjalnej, obserwujemy tendencję wzrostową w stosunku do roku 2012. Stan taki wynika z niestabilności finansowej rodzin.

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie obejmują wsparciem rodziny z dziećmi, rodziny niepełne, rodziny emerytów i rencistów, osoby samotne, które potrzebują pomocy w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela nr 3

Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 - 2014

Typy rodzin	Rok	2012	2013	2014
	Rodziny z dziećmi		212	212
w tym z: 1 dzieckiem		84	70	76
2 dzieci		78	82	81
3 dzieci		36	37	40
4 dzieci		10	13	9
5 dzieci		3	9	4
6 i więcej dzieci		1	1	2
Rodziny niepełne		34	36	35
w tym z: 1 dzieckiem		22	22	19
2 dzieci		6	9	8
3 dzieci		5	5	8
4 i więcej dzieci		1	0	0
Rodziny emerytów i rencistów		16	19	30
Osoby samotne		122	135	143

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

Z powyżej przedstawionych danych możemy zauważyć, iż liczba rodzin posiadających dzieci na przestrzeni lat 2012 - 2014 ma tendencję spadkową, natomiast zaobserwować możemy sukcesywny wzrost wśród rodzin emerytów oraz osób samotnych. Pojawiający się spadek rodzin z dziećmi może oznaczać, iż młodzi ludzie obawiają się teraźniejszych zagrożeń i problemów, nie czują się bezpiecznie i pewnie na tyle, aby zakładać wielodzietne rodziny. Niepokojący wzrost występuje wśród osób samotnych, które decydując się na życie w samotności myślą, iż unikną pojawienia się trudnej sytuacji rodzinnej. Do takiej sytuacji wśród rodzin przyczynia się w szczególności niestabilna sytuacja materialna, brak pracy, patologie, choroby. Dynamikę trudnej sytuacji życiowej rodzin obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 4

Powody ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2012 - 2014

Powody ubiegania się o pomoc społeczną	Liczba rodzin		
	2012	2013	2014
Ubóstwo	84	127	116
Bezdomność	5	3	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	6	4
Bezrobocie	234	182	182
Niepełnosprawność	64	72	83
Długotrwała lub ciężka choroba	31	32	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	34	28	18
Przemoc w rodzinie	0	1	27
Alkoholizm	17	16	32
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2
Zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe	4	6	3
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej*	384	402	420

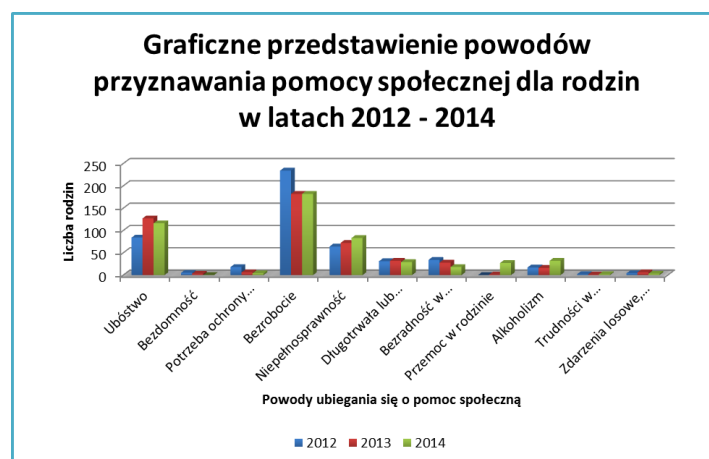
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

*jest to rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

**korzystający z pomocy społecznej mogą ubiegać się o nią z różnych powodów, dlatego suma nie równa się ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Uwzględniając przyczyny pomocy dla rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej, najczęstszym powodem udzielania świadczeń na przestrzeni lat było bezrobocie z tendencją spadkową w porównaniu do 2012 r. W dalszej kolejności możemy wymienić: ubóstwo (tendencja wzrostowa w porównaniu do 2012r.), niepełnosprawność (tendencja wzrostowa), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (tendencja spadkowa), długotrwała lub ciężka choroba (tendencja umiarkowana), alkoholizm i przemoc w rodzinie (tendencja wzrostowa), potrzeba ochrony macierzyństwa (tendencja spadkowa). Pozostałymi powodami są: zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz bezdomność.

Wykres nr 3

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyżej przedstawione dane widzimy, iż bezrobocie jest decydującym czynnikiem, który skłania rodziny do ubiegania się o pomoc. Pozytywnym aspektem jest spadek liczby rodzin, którym udzielana jest pomoc z powodu bezrobocia. Może to wynikać z faktu wykreślenia części klientów ośrodka z ewidencji osób bezrobotnych.

Każda rodzina aby prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie powinna mieć zapewnione podstawowe potrzeby, którymi są: żywność, odzież, dom, praca, zdrowie. Kolejnymi potrzebami są akceptacja, miłość, przyjaźń, przynależność do określonej grupy. Gdy rodzina zrealizuje wskazane wyżej potrzeby tzn. potrzeby niższego rzędu, to może realizować potrzeby wyższego rzędu tj. potrzeby uznania i potrzeby samorealizacji. Dla każdej rodziny najważniejsze jest zabezpieczenie potrzeb niższego rzędu, które muszą być zapewnione aby rodzina była stabilna i mogła korzystać z potrzeb wyższego rzędu. Niestety w sytuacji pojawienia się problemów w realizacji potrzeb niższego rzędu, w rodzinie powstają zagrożenia, które niejednokrotnie prowadzą do powstania zaburzeń w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Tabela nr 5

Zagrożenia powodujące utratę dzieci z rodzin biologicznych

Zagrożenia	Skutki wnikające z zagrożeń
Patologie: Alkoholizm Przemoc w rodzinie	- niedostateczna sytuacja materialna rodziny; - rozkład życia rodzinnego; - nieodpowiednia opieka nad dziećmi; - błędy wychowawcze rodziców; - bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.
Zaburzenia funkcjonalne rodziny	- rozpad dotychczasowej rodziny, sprawy rozwodowe; - utrata więzi rodzinnych; - demoralizacja w rodzinie; - zanikanie troski o byt dzieci.
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	- ograniczenie lub odebranie władzy rodzicielskiej przez Sąd Rodzinny; - przyznanie kuratora społecznego; - nieprawidłowy rozwój dzieci.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie

Przedstawione powyżej zagrożenia pomimo wsparcia rodzin w ich przewycięzeniu ze strony pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny, mogą prowadzić do zagrożenia bytu dziecka. W takich sytuacjach jedynym wyjściem dla dziecka jest powiadomienie Sądu Rejonowego – Wydział Rodzinny i Nieletnich o sytuacji rodziny, ustanowienie rodzinie kuratora lub zastosowania środka zapobiegawczego poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

W pieczy zastępczej na starych zasadach na dzień 31.12.2010r. pozostawało 11 dzieci, za które gmina nie ponosi odpłatności. Zgodnie z wprowadzoną ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2012 - 2014 umieszczonych było 15 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych. Kształtowanie się pieczy zastępczej w gminie w latach 2012 - 2014 pokazuje poniższa tabela.

Tabela nr 6

Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2012 - 2014

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej		Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niespokrewniona	
2012	3	-	-
2013	4	1	4
2014	7	-	-
Razem	14	1	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie

W latach 2012 - 2014 z gminy Raków 14 dzieci było umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej i 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej niespokrewnionej, przy czym 4 dzieci w 2013 roku powróciło do rodziny biologicznej. Głównym powodem, dla którego umieszczono dzieci w pieczy zastępczej była dysfunkcyjność rodziców. Według stanu na dzień 30.11.2015r. z gminy Raków 14 dzieci wychowuje się w pieczy zastępczej, z czego dla 10 dzieci ustanowiono rodzinę zastępczą spokrewnioną, 4 dzieci przebywa w rodzinie zastępczej niespokrewnionej.

Spośród problemów społecznych, jakie występują w gminie, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód związanych z alkoholem oraz ponoszonych kosztów społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych. Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z picia, a także wielkości spożywania napojów alkoholowych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ nie tylko na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i całych rodzin, ale przede wszystkim wpływa na relacje poszczególnych członków rodziny i ich życie rodzinne. Osoby uzależnione od alkoholu w znacznej większości nie wyrażają zgody na podjęcie dobrowolnego leczenia odwykowego. Dlatego też w sytuacji pojawienia się w rodzinie problemów z nadużywaniem alkoholu jest możliwość zgłoszenia osoby uzależnionej do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rakowie. Poniższa tabela przedstawia liczbę takich zgłoszeń w latach 2012 - 2014.

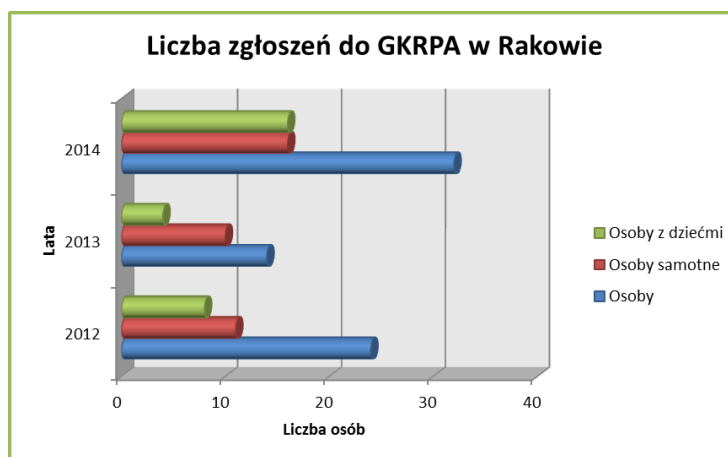
Tabela nr 7

Liczba zgłoszeń do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rakowie w latach 2012 - 2014

Rok	Liczba osób zgłoszonych		Osoby samotne	Osoby z dziećmi
	Mężczyźni	Kobiety		
2012	21	3	11	8
2013	14	0	10	4
2014	31	1	16	16
Razem	66	4	37	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rakowie w latach 2012 - 2014

Wykres nr 4

Źródło: Opracowanie własne

Analizując przedstawione dane zauważamy, iż w 2014 roku nastąpił wzrost osób zgłaszanych w celu zastosowania przymusowego leczenia odwykowego (tj. 31 zgłoszeń) w porównaniu do roku 2012, w którym odnotowano 21 zgłoszeń. Rok 2013 charakteryzował się znacznym spadkiem (tj. 14 zgłoszeń) w porównaniu do lat 2012 i 2014. Niniejszy spadek może być spowodowany zmniejszeniem się bezrobocia w gminie, a więc przypuszczamy, iż więcej osób podjęło zatrudnienie i w związku z tym ograniczyło lub zaprzestało nadużywania alkoholu. Niestety przejście bezrobocia pomiędzy latami 2013 - 2014 w stagnację, spowodowało ponowny wzrost liczby osób zgłaszanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Pojawienie się w rodzinie problemów z nadużywaniem alkoholu niejednokrotnie prowadzi do powstawania zagrożeń o charakterze przemocowym. Jeszcze do niedawna twierdzono, że przemoc domowa występuje rzadko, a agresję pomiędzy członkami rodziny uważano za jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu rodziny. Przemoc domowa zdefiniowana jest jako zachowania negatywne o dużej szkodliwości społecznej, może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo. Dokonywana w zaciszu domowym przemoc jest tym groźniejsza dla kondycji rodziny, im dłużej trwa i nie spotyka się z absolutną negacją i skutecznym powstrzymaniem.

Od 2011 roku na terenie gminy Raków działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, do którego wpływają zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie w postaci „Niebieskich Kart”.

Tabela nr 8

Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych na terenie gminy Raków w latach 2012 - 2014

Rok	Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych na terenie gminy Raków
2012	2
2013	4
2014	27
Ogółem	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Rakowie w latach 2012 - 2014

Niepokojący wzrost liczby sporządzonych „Niebieskich Kart” w roku 2014 w porównaniu do poprzednich lat może być spowodowany wzrostem interwencji domowych z udziałem policji w rodzinach, a także przerwaniem milczenia wielu osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które niejednokrotnie bały się zgłaszać krzywdzenie przez najbliższe osoby.

II. Formy wspierania rodzin

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie w ramach pracy socjalnej udziela swoim klientom pomocy w realizacji podstawowych potrzeb i funkcji rodziny, a także wspiera w wypełnianiu zadań wychowawczych, mając zawsze na względzie dobro dzieci. Niezwykle istotne jest dokonanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zachwianie równowagi bytu rodzin. Wnikliwa analiza w środowisku rodzinnym pozwala na trafne indywidualne dobranie rodzaju pomocy i wsparcia. Pracownicy socjalni tworząc plan pomocy dla osób i rodzin mają do dyspozycji określony w ustawie o pomocy społecznej zakres świadczeń.

Tabela nr 9

Formy udzielanej pomocy rodzinom w latach 2012 - 2014

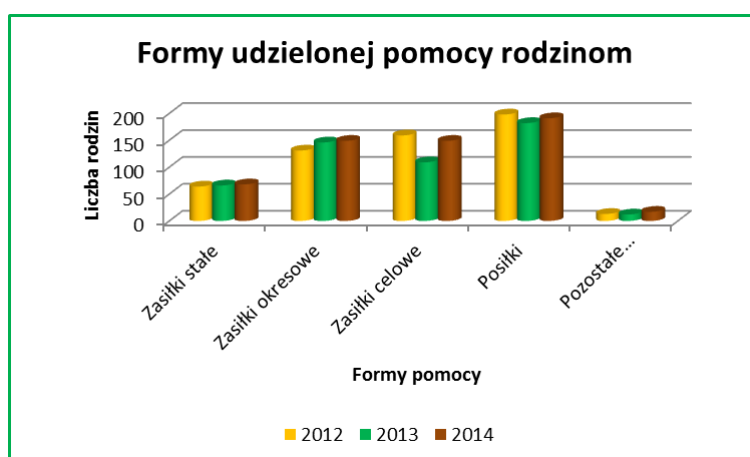
Formy pomocy	Liczba rodzin w latach 2012 - 2014		
	2012	2013	2014
Zasiłki stałe	64	66	68
Zasiłki okresowe	131	146	149
Zasiłki celowe	159	109	149
Posiłki	198	182	191
Pozostałe niepieniężne formy pomocy	13	12	17
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej*	384	402	420

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

*jest to rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

**korzystający z pomocy społecznej mogą być zakwalifikowani do różnych form pomocy, dlatego suma nie równa się ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Wykres nr 5

Źródło: Opracowanie własne

Z przedstawionych danych możemy zaobserwować, iż sukcesywny wzrost rodzin, które zwracają się o pomoc socjalną powoduje stopniowy wzrost zapotrzebowania na różne formy świadczeń. Taka tendencja powstaje na skutek wzrostu liczby rodzin wieloproblemowych, które wymagają zapewnienia im kompleksowego wsparcia socjalnego.

Wśród pomocy kierowanej do rodzin, bardzo ważną rolę stanowi wsparcie niefinansowe w postaci zapewnienia dzieciom dożywiania w placówkach szkolnych. Niniejsza forma pomocy realizowana jest w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Program jest współfinansowany z budżetu Państwa przy współudziale środków gminy.

Tabela nr 10

Świadczeniobiorcy programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012 - 2014

Świadczeniobiorcy	Liczba osób w latach 2012 - 2014					
	Posiłki			Zasiłki		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Dzieci do 7 roku życia	74	77	64	17	11	12
Młodzież do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	297	267	293	18	19	14
Pozostałe osoby	9	0	0	337	265	349
Razem	380	344	357	372	295	375

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

Analizując dane zamieszczone w tabeli nr 10 obserwujemy wahania w liczbie osób korzystających z pomocy w ramach „programu dożywiania”, ogólnie przyjęć można tendencję spadkową. Biorąc pod uwagę dzieci do 7 roku życia to można zauważyć, iż w 2014 roku z ciepłego posiłku w przedszkolu korzystało 64 dzieci, a więc nastąpił spadek w porównaniu do lat ubiegłych. Zauważalny jest również spadek liczby młodzieży korzystającej z ciepłego posiłku w szkołach w 2013 roku (267 uczniów) w porównaniu do roku 2012 (297 uczniów), po czym w 2013 roku nastąpił wzrost (293 uczniów). Pojawiająca się tendencja ma charakter raczej spadkowy, która może być skutkiem spadku liczby urodzeń dzieci.

Kolejną równie ważną formą pomocy dla rodzin, stanowią świadczenia rodzinne przyznawane przez Dział Świadczeń Rodzinnych w postaci zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Tabela nr 11

Świadczenia rodzinne w latach 2012 - 2014

Rok	Liczba rodzin	
	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego
2012	513	25
2013	451	28
2014	462	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

Wśród rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych nastąpił również spadek w latach 2013 – 2014 w porównaniu do roku 2012, a więc w świadczeniach rodzinnych zmniejszyła się liczba rodzin ubiegających się o zasiłki rodzinne dla dzieci. Taki spadek może być spowodowany zmniejszeniem się liczby urodzeń dzieci, a także wzrostem dochodów rodziny. Natomiast w latach 2013 - 2014 zwiększyła się liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego, co oznacza

niewywiązywanie się przynajmniej jednego z rodziców z obowiązku alimentacyjnego na dzieci.

Dział Świadczeń Rodzinnych oprócz w/w wsparcia oferuje rodzinom korzystanie z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta Dużej Rodziny wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny po wcześniejszym złożeniu wniosku w Ośrodku Pomocy Społecznej. Rodzice mogą korzystać z karty bezterminowo, natomiast dzieci do 18 roku życia lub do ukończenia nauki – maksymalnie do ukończenia 25 roku życia. Niniejsza Karta upoważnia do szeregu zniżek określonych w katalogu ofert handlowych, kulturalnych i rekreacyjnych. Na dzień 31.12.2014r. wniosek o wydanie Karty Dużej Rodziny złożyło 7 rodzin wielodzietnych. Natomiast na dzień 30.11.2015r. złożone zostało 72 wnioski.

Gmina w ramach działań wspierających na rzecz rodzin zatrudnia psychologa w wymiarze 4 godzin miesięcznie, psychiatrę w wymiarze 2 godzin miesięcznie oraz prawnika.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła do systemu pomocy społecznej funkcję asystenta rodziny. Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów.

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Jego praca wspomaga rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny – rodziców i dzieci, temu sprzyja indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. Wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest realizowany po wcześniejszym zatwierdzeniu przez pracownika socjalnego.

Praca z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas zadaniem asystenta rodziny staje się nie tylko współpraca z rodziną, ale również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej mające na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Asystenci współpracują z wieloma podmiotami, najczęściej są to placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, policja urzędy itp. Z uwagi na złożoność problemów w danej rodzinie niezbędna jest interdyscyplinarna wiedza i wsparcie całego systemu oddziałującego na dziecko, jak i na rodziców.

Tabela nr 12

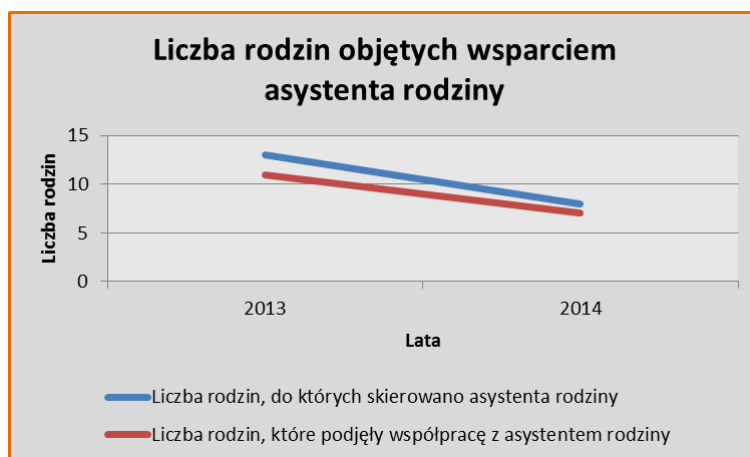
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2013 - 2014

Rok	Liczba rodzin, do których skierowano asystenta rodziny	Liczba rodzin, które podjęły współpracę z asystentem rodziny
2013	13	8
2014	11	7
Ogółem	24	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rakowie

Wykres nr 6

Źródło: Opracowanie własne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie od kwietnia 2013r. zatrudnił asystenta, który objął indywidualnym wsparciem 8 rodzin w 2013 roku i 7 rodzin w 2014 roku. Program „Asystent rodziny” realizowany jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej jako innowacyjna forma pracy środowiskowej z rodziną.

Na terenie gminy Raków funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która wspiera swoimi działaniami rodziny borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu. Zadaniem Komisji jest inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do zastosowania przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela nr 13

Liczba osób skierowanych do Sądu Rodzinnego w celu zastosowania procedury przymusowego leczenia odwykowego w latach 2012 - 2014

Rok	Liczba osób skierowanych do Sądu Rodzinnego w przedmiocie zastosowania przymusowego leczenia odwykowego	Ilość posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2012	14	14
2013	4	14
2014	25	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012 - 2014

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli nr 13 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała do Sądu Rodzinnego o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego 14 osób w 2012 roku, 4 osoby w 2013 roku (tendencja spadkowa wynikająca ze spadku liczby zgłoszeń) oraz 25 osób w 2014 roku. Wynikający w 2014 roku wzrost spowodowany był wzrostem liczby sporządzonych „Niebieskich Kart”, w których nadużywanie alkoholu wskazywane było jako główna przyczyna powstawania przemocy w rodzinie.

Od 2011 roku na terenie gminy działa Zespół Interdyscyplinarny w skład którego wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ośrodka Zdrowia, organizacji pozarządowych, Sądu. Powołany Zespół to grupa profesjonalistów, która działa w sposób skoordynowany w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego określone są w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, które w szczególności obejmują:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela nr 14

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowane w związku z przemocą w rodzinie w latach 2012 - 2014

Wyszczególnienie	Rok	2012	2013	2014
Liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego		5	6	14
Liczba powołanych grup roboczych		2	4	22
Liczba posiedzeń grup roboczych		5	36	110
Liczba wniosków złożonych do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną		0	0	7
Liczba wniosków złożonych do GKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe		0	1	14
Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie		1	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2012 - 2014

W przedstawionych danych obserwujemy coroczny wzrost działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, który jest spowodowany wzrostem zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, które tworzą indywidualne plany pomocy. Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli nr 14 w ramach grup roboczych w 2014r. skierowano 7 wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, 14 wniosków do GKRPA o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego oraz 2 osoby stosujące przemoc w rodzinie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. W ramach działań profilaktycznych przygotowane zostały ulotki informacyjne o formach, możliwościach, zakresie uzyskania pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

III. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed realizatorami Programu.

Mocne strony (zasoby wewnętrzne)	Słabe strony (ograniczenia wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – ścisła współpraca instytucji działających na rzecz rodziny – dobre rozeznanie problemu potrzeb środowiska lokalnego (diagnoza) – zatrudnienie asystenta rodziny – realizacja programów profilaktycznych – realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach – stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> – brak szybkiego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (pomoc psychologiczna, terapeutyczna, mediacja) – zjawisko marginalizacji społecznej (wykluczenie społeczne) – brak rodzin wspierających – bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie – brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców – niedostateczne przygotowanie młodych osób do pełnienia ról w rodzinie – migracje zarobkowe
Szanse (zasoby zewnętrzne)	Zagrożenia (ograniczenia zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – rosnąca świadomość dotycząca wiedzy na temat wypełnianych funkcji opiekuńczo-wychowawczych – wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost kosztów utrzymania rodzin – brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo – zatracenie rodzinnych wartości – zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci – problem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinach – negatywne wzorce zachowań społecznych

IV. Cele Programu

CEL GŁÓWNY

Stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Promowanie wartości rodzin i zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin.

Działania

- 1.1 Działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz rodzin.
  - 1.2 Kampania edukacyjna na rzecz wzmocnienia wartości rodziny.
  - 1.3 Promocja i realizacja programu „Karta Dużej Rodziny”.
  - 1.4 Motywowanie do nabywania kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w rodzinach.
  - 1.5 Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
2. Poprawa sytuacji materialno – bytowej rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Działania

- 2.1 Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb.
  - 2.2 Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
  - 2.3 Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.
3. Monitorowanie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinach patologicznych.

Działania

- 3.1 Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie i problemem alkoholowym.
  - 3.2 Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i informowanie o miejscach, w których udzielana jest pomoc.
4. Wzmocnienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin z dziećmi.

Działania

- 4.1 Systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
- 4.2 Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej oraz objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną.
- 4.3 Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo przez asystenta rodziny oraz zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
- 4.4 Współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin.

Harmonogram realizacji

Lp.	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 1. Promowanie wartości rodzin i zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin.					
1.1	Działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz rodzin.	2016 – 2018	- wykaz podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych - liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych	Placówki Oświatowe Świetlice środowiskowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe
1.2	Kampania edukacyjna na rzecz wzmocnienia wartości rodziny.	2016 – 2018	- liczba artykułów edukacyjnych do prasy lokalnej i internetu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Bezinwestycyjne
1.3	Promocja i realizacja programu „Karta Dużej Rodziny”.	2016 – 2018	- liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet państwa
1.4	Motywowanie do nabywania kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w rodzinach.	2016 – 2018	- liczba osób, które podjęły kursy, szkolenia, staże	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Budżet państwa, fundusze pomocowe
1.5	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	2016 – 2018	- wykaz działań realizowanych przez świetlice środowiskowe, szkoły	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki Oświatowe Świetlice środowiskowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa
Cel szczegółowy 2. Poprawa sytuacji materialno – bytowej rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.					
2.1	Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb.	2016 – 2018	- liczba przyznanych świadczeń finansowych i rzeczowych w ciągu roku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy, budżet państwa

Lp.	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Źródła finansowania
2.2	Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	2016 – 2018	- liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłku w ciągu roku szkolnego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy, budżet państwa
2.3	Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.	2016 – 2018	- liczba dzieci objętych wsparciem w formie stypendium szkolnego w ciągu roku	Urząd Gminy w Rakowie	Budżet państwa
Cel szczegółowy 3. Monitorowanie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinach patologicznych.					
3.1	Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie i problemem alkoholowym.	2016 – 2018	- liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” - liczba interwencji domowych - liczba zgłoszeń do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - liczba osób skierowanych do Sądu w celu zastosowania przymusowego leczenia odwykowego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminny Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	Budżet gminy, fundusze pomocowe
3.2	Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i informowanie o miejscach, w których udzielana jest pomoc.	2016 – 2018	- liczba porad psychologa, psychiatry, radcy prawnego, pedagoga, logopedy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy w Rakowie Placówki Oświatowe	Budżet gminy, budżet państwa

Lp.	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin z dziećmi.					
4.1	Systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.	2016 – 2018	- liczba wizyt w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Bezinwestycyjne
4.2	Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej oraz objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną.	2016 – 2018	- liczba wydanych opinii szkolnych - liczba konsultacji wychowawczych	Placówki Oświatowe	Bezinwestycyjne
4.3	Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo przez asystenta rodziny oraz zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.	2016 – 2018	- zatrudnienie asystenta rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet państwa
4.4	Współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin.	2016 – 2018	- liczba spotkań informacyjnych z PCPR, kuratorem społecznym, placówkami oświatowymi, ośrodkiem zdrowia, policją	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Bezinwestycyjne

V. Adresaci Programu

Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Raków, zwłaszcza rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zagrożonych ubóstwem.

VI. Finansowanie Programu

Przewidywanymi źródłami finansowania zadań Programu Wspierania Rodziny w gminie Raków są:

1. Środki własne samorządu pochodzące z dochodów własnych gminy Raków.
2. Środki z budżetu państwa (dotacje celowe).
3. Środki poza budżetowe (unijne).
4. Pozostałe środki z innych źródeł.

VII. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie przy współpracy z instytucjami:

- Urzędem Gminy w Rakowie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami oświatowymi z terenu gminy,
- Komisariatem Policji w Rakowie,
- Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Rakowie,
- Świetlicami środowiskowymi z terenu gminy,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach (LPIK w Rakowie),
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach,
- Zespołem Kuratorskim Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Kielcach,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Chmielniku.

VIII. Zakładane rezultaty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- zwiększenie umiejętności wychowawczych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa rodziców,
- przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- wzrost zaangażowania instytucji lokalnych w zakresie działań na rzecz rodzin z dziećmi,
- zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego,
- zahamowanie wzrostu liczby dzieci kierowanych do różnych form pieczy zastępczej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodzin.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring, czyli kontrola działań zapisanych w Programie przy współudziale jednostek organizacyjnych realizujących cele Programu.

Ewaluacja Programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych.

Wskaźnikami monitorowania Programu będą:

- wykaz podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- liczba zrealizowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- liczba artykułów edukacyjnych do prasy i internetu,
- liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny”,
- liczba osób, które podjęły kursy, szkolenia, staże,
- wykaz działań realizowanych przez świetlice środowiskowe, placówki oświatowe na rzecz dzieci i młodzieży,
- liczba przyznanych świadczeń finansowych i rzeczowych,
- liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłku,
- liczba dzieci objętych wsparciem w formie stypendium szkolnego,
- liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”,
- liczba interwencji domowych,
- liczba zgłoszeń do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- liczba osób skierowanych do Sądu w celu zastosowania przymusowego leczenia odwykowego,
- liczba porad psychologa, psychiatry, radcy prawnego, pedagoga, logopedy,
- liczba wizyt w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- liczba wydanych opinii szkolnych,
- liczba konsultacji wychowawczych,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba spotkań informacyjnych z instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości Programu oraz pomogą w dalszym planowaniu realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Spis tabel

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców gminy Raków w latach 2012 - 2014	5
Tabela nr 2 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012 - 2014.....	6
Tabela nr 3 Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 - 2014	7
Tabela nr 4 Powody ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2012 - 2014	8
Tabela nr 5 Zagrożenia powodujące utratę dzieci z rodzin biologicznych	9
Tabela nr 6 Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2012 - 2014	10
Tabela nr 7 Liczba zgłoszeń do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rakowie w latach 2012 - 2014	10
Tabela nr 8 Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych na terenie gminy Raków w latach 2012 - 2014.....	11
Tabela nr 9 Formy udzielanej pomocy rodzinom w latach 2012 - 2014	12
Tabela nr 10 Świadczeniobiorcy programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2012 - 2014.....	13
Tabela nr 11 Świadczenia rodzinne w latach 2012 - 2014	13
Tabela nr 12 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2013 - 2014	14
Tabela nr 13 Liczba osób skierowanych do Sądu Rodzinnego w celu zastosowania procedury przymusowego leczenia odwykowego w latach 2012 - 2014	15
Tabela nr 14 Działania Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowane w związku z przemocą w rodzinie w latach 2012 - 2014	16

Spis wykresów

Wykres nr 1	5
Wykres nr 2	6
Wykres nr 3	8
Wykres nr 4	11
Wykres nr 5	12
Wykres nr 6	15

